

*Onderlinge invloed op elkaar van pensioenen
die zowel berekend als betaald worden
door de FPD: oproep tot een onmiddellijke
correcte berekening en betaling*

Onderlinge invloed op elkaar van pensioenen die zowel berekend als betaald worden door de FPD: oproep tot een onmiddellijke correcte berekening en betaling

Vanaf april 2016 zijn de Rijksdienst voor Pensioenen (die de werknemerspensioenen berekent) en de Pensioendienst voor de Overheidssector (die de meeste ambtenarenpensioenen berekent) gefusioneerd tot de Federale Pensioendienst. Deze berekent nu alle werknemerspensioenen en de meeste ambtenarenpensioenen.

Vanaf 1 januari 2019 is de unieke betaling in voege getreden. Dit project zorgt ervoor dat elke gepensioneerde alle pensioenen die de Federale Pensioendienst aan hem betaalt op eenzelfde datum zal ontvangen. Dus één enkele betaaldatum en één enkele betaalwijze per gepensioneerde aan wie de FPD pensioenen uitbetaalt.

Maar wat nu wanneer een gepensioneerde twee pensioenen (een werknemerspensioen en een ambtenarenpensioen) ontvangt van de FPD en één van beide pensioenen verhoogt (verhoging minimumpensioen werknemer) met als gevolg een herberekening (lees verlaging) van het ander pensioen (minimumpensioen ambtenaar)? Momenteel krijgt de gepensioneerde eerst de verhoging van het éne pensioen, om dan (pas) een aantal maanden later een terugvorderingsbeslissing te krijgen ingevolge de verlaging van zijn andere pensioen. Een verlaging die veroorzaakt werd door de verhoging van het eerste pensioen. Dit tot verwondering van de gepensioneerde die denkt “de FPD die mijn beide pensioenen berekent en betaalt beschikt nu toch onmiddellijk over alle pensioengegevens.” Ten tijde dat de pensioenen nog door verschillende instellingen berekend en betaald werden was het niet onlogisch dat de ene pensioendienst pas een berekening kon maken wanneer de andere pensioendienst hem daarvoor alle nodige informatie had verschaft. Dat de aanpassingen nu gefaseerd verlopen is minder evident voor een gepensioneerde. De huidige werkwijze lijkt wel de processie van Echternach. Dit veroorzaakt ongerustheid bij de gepensioneerde. Bij elke volgende verhoging denkt deze: “de FPD verhoogt nu wel mijn pensioen, maar maak ik wel echt aanspraak op deze verhoging? Gaan ze in de loop van de volgende maanden de verhoging niet terugvorderen?” De Ombudsman Pensioenen roept de FPD bijgevolg op zijn computerprogramma’s aan te passen zodat dergelijke onderlinge invloed op elkaar van twee pensioenen die beide door de FPD berekend en betaald worden snel onderzocht wordt zodat het totaal bedrag van beide pensioenen onmiddellijk en gelijktijdig correct uitbetaald wordt.

Daarenboven stelt de Ombudsman Pensioenen vast dat de wetgeving die de wijze bepaalt waarop de door de gepensioneerde terug te betalen bedragen kunnen gecompenseerd worden met pensioenbedragen die door de pensioendienst met terugwerkende kracht uitbetaald worden verschilt tussen werknemers- en ambtenarenpensioenen. De Ombudsman Pensioenen beveelt dan ook aan de wetgeving op dit punt te harmoniseren.

DOSSIER 34300

De feiten

Mevrouw Van Voeren werkt als maatschappelijk assistente bij de gemeente en wordt beroepsmatig met regelmaat geconfronteerd met problemen die betrekking hebben op de uitbetaling en de toekenning van de pensioenen.

Deze keer is het het pensioen van haar vader Theo dat zeer eigenaardige sprongetjes maakt.

Met de volmacht in de hand doet zij haar verhaal. Haar vader krijgt voortdurend brieven van de pensioendienst. Hij kreeg een herziening van zijn overheidspensioen met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2019 en uit een eerder contact met de Federale Pensioendienst was het niet direct duidelijk wat er aan de hand was.

Mevrouw Van Voeren is niet akkoord met de werkwijze van de FPD. Er volgt namelijk een terugvordering die volgens haar zuiver te wijten is aan de gebrekkige coördinatie tussen de verschillende diensten van de FPD, die verantwoordelijk zijn voor de toekenning / betaling van het pensioen van haar vader.

Het is een ingewikkeld dossier.

De heer Van Voeren heeft een overheidspensioen met een belangrijk gedeelte supplement gewaarborgd minimum. Hij heeft ook een overlevingspensioen als werknemer en een klein persoonlijk rustpensioen als werknemer.

Sinds 1 januari 2019 gebeurt de betaling van deze verschillende voordelen tezamen. Men noemt dit de “unieke” betaling.

Voor de betaling van deze verschillende pensioenvoordelen moeten er een aantal verschillende regels in aanmerking genomen worden.

Namelijk, het supplement minimum bij het overheidspensioen moet verminderd worden, rekening houdend met de pensioenbedragen in de werknemersregeling (rustpensioen én overlevingspensioen werknemer). Anderzijds is het bedrag van het te betalen overlevingspensioen werknemer dan weer afhankelijk van het toegekende rustpensioen werknemer en het toegekende rustpensioen ten laste van de overheid.

In juli 2019 verhoogt het gedeelte overlevingspensioen werknemer als gevolg van een aanpassing aan het gewaarborgd minimumpensioen. Het overlevingspensioen stijgt met 32,30 euro per maand.

Uit onze inlichtingen blijkt dat uw overlevingspensioen werknemer vanaf 1 juli 2019 werd verhoogd.

Vanaf 1 juli 2019 moest uw minimumpensioen daardoor als volgt worden herberekend:

Nominaal jaarbedrag:	3 048,08 EUR (volgens het aantal dienstjaren)
Supplement:	6 552,92 EUR (voorzien voor een alleenstaande gepensioneerde)
Verminderingen:	1 384,14 EUR (uw rust-en overlevingspensioen werknemer) 68,12 EUR (uw onvoorwaardelijk rustpensioen zelfstandige)

Minimumbedrag:	8 148,74 EUR (aan spilindex 138,01, d.w.z. niet geïndexeerd).

Dit jaarbedrag van 8 148,74 EUR komt overeen met een bruto geïndexeerd maandbedrag van 1 159,09 EUR aan de huidige indexverhoging, namelijk 1,7069.

De ten onrechte uitgevoerde betalingen werden gedaan in strijd met artikel 125 § 1 van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen. Overeenkomstig dit artikel moeten alle andere pensioenen, renten of andere inkomsten in mindering van het supplement gewaarborgd minimum gebracht worden.

VERDER VERLOOP

Het maandbedrag van uw rustpensioen zal zo spoedig mogelijk worden aangepast volgens de hierboven vermelde wettelijke bepaling en dan 1 159,09 EUR (bruto) per maand bedragen.

Er valt op te merken dat de terugvordering enkel zal betrekking hebben op die bedragen die werden ten onrechte ontvangen binnen de termijn van zes maanden voorafgaand aan de datum van afgifte van deze aangetekende brief en de datum waarop het maandelijks bedrag van uw rustpensioen zal worden aangepast (artikel 59 § 1 van de wet van 24 december 1976).

Een gedetailleerde afrekening van de ten onrechte uitbetaalde sommen die moeten worden teruggestort,

zal zodra mogelijk worden opgestuurd door de Dienst Betalingen van de Federale Pensioendienst. Dan kan u een voorstel doen tot gespreide terugbetaling.

Wij vestigen ook uw aandacht erop dat deze brief, overeenkomstig de algemene beginselen van het administratief recht, een uitvoerbare titel vormt. Dit wil zeggen dat de Federale Pensioendienst (FPD) zonder verdere gerechtelijke stappen te ondernemen, binnen de grenzen van artikel 1409 en volgende van het Gerechtelijke Wetboek mag overgaan tot invordering van de onverschuldigd betaalde bedragen.

MEER INFORMATIE

Indien u meer informatie wenst, kunt u schriftelijk of via het telefoonnummer vermeld onderaan de eerste bladzijde, contact met ons opnemen. U kunt zich eveneens wenden tot de Pensioenpunten waarvan u de lijst reeds eerder ontving.

Het supplement gewaarborgd minimum overheidspensioen wordt evenwel niet onmiddellijk verminderd. Pas in de loop van de maand januari 2020 stelt de Federale Pensioendienst vast dat het supplement minimum overheidspensioen moest verminderd worden. Er gaat eind januari 2020 een werkopdracht naar de FPD toekenningsdiensten (overheidspensioenen) en vanaf februari 2020 wordt de betaling van het minimumpensioen gecorrigeerd.

Er wordt een eerste herzieningsbeslissing (zie hierboven) genomen door de toekenningsdiensten sector overheidspensioenen van de FPD waarbij het supplement overheid met terugwerkende kracht vanaf 1 juli 2019 verminderd wordt met 32,09 euro per maand.

In deze beslissing wordt vermeld dat de zesmaandelijks verjaringstermijn zoals verwoord in artikel 59 van de programmawet van 24 november 1976 zal toegepast worden.

Deze beslissing wordt naar de dienst terugvorderingen van de FPD gestuurd. Betrokkene ontvangt een aangetekende zending, gedateerd op 26 maart 2020, waarin hem meegedeeld wordt dat hij het teveel ontvangen supplement minimumpensioen voor de maanden oktober 2019 (zes maanden teruggaand vanaf de aangetekende zending) tot en met januari 2020 zijnde in totaal 128,37 euro moet terugbetalen.

In de bijgaande brief (zie hieronder) staat vermeld dat de invordering van de schuld uitgesteld wordt indien de aanvraag om kwijtschelding ingezonden wordt binnen de maand volgend op de schuldbetekening.

FEDERALE PENSIOENDIENST schuldensaldi@sfpd.fgov.be Gratis telefoonnummer: 1765 Druk dan 1-1-7830 (4-cijferige code) Website: www.sfpd.fgov.be Uw dossier op: www.mypension.be	Afz.: FPD, Zuidertoren, Europaesplanade 1, 1060 Brussel Aangetekend
Dossiernummer	Datum 26/03/2020
Kennisgeving van een schuld Geachte heer, In uitvoering van de bijgevoegde beslissing hebt u ten onrechte een bedrag van 128,37 euro genoten. Als bijlage de afrekening van dit bedrag.	

Het teveel ontvangen zal worden ingevorderd in toepassing van art. 1409 van het GW op al uw pensioenen die wij uitbetalen en dit vanaf 07/2020

Indien u dit wenst, kan u het hierboven vermeld bedrag ook in één maal terugstorten op rekening BE97 6790 0050 9349 met als vermelding [...]. Dit binnen de maand na deze beslissing.

U kan omwille van uw materiële of sociale situatie binnen de maand op datum van deze kennisgeving een aanvraag om kwijtschelding indienen om de schuld geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden; dit kan u doen met bijgevoegd formulier te richten aan Federale pensioendienst Zuidertoren 1060 Brussel.

De aanvraag om kwijtschelding schorst of onderbreekt echter de gerechtelijke procedure bij de rechtbank van eerste aanleg niet maar schorst wel de invordering. Een laattijdige aanvraag geldt enkel voor de resterende schuld en de reeds ingevorderde bedragen op datum van de uitspraak worden niet kwijtgescholden.

Hoogachtend,

Voor de administrateur-generaal,

Mevrouw Van Voeren vraagt de kwijtschelding aan op 8 april 2020 en dus binnen de maand volgend op de aangetekende zending.

Daarenboven diende een tweede bijkomende correctie in dit dossier toegepast te worden. De betaaldiensten van de FPD hadden bijkomend vastgesteld dat het destijds vanaf 1 juli 2015 toegekende overlevingspensioen werknemer verkeerd berekend was.

Namelijk de FPD werknemerspensioenen had voor wat betreft de cumulatie met het overheidspensioen rekening gehouden met het volledig bedrag ervan (inclusief het supplement minimum). Volgens de cumulatierregels van een overlevingspensioen werknemer met een rustpensioen overheid mag er enkel rekening gehouden worden met het basisbedrag van het rustpensioen overheid (zonder supplement¹).

Dit had tot gevolg dat het overlevingspensioen werknemer gevoelig verhoogde vanaf de ingangsdatum, namelijk vanaf 1 juli 2015.

Op 5 maart 2020 stuurt de FPD betaaldiensten² een interne nota naar de toekenningdiensten met de vraag om een nieuwe beslissing overlevingspensioen werknemer te treffen. De beslissing in verband met de verhoging van het overlevingspensioen werknemer werd verstuurd op 16 maart 2020.

Evenwel, het supplement minimumpensioen overheid diende vanaf dezelfde datum evenredig verminderd te worden als gevolg van deze verhoging. De nog niet uitbetaalde verhoging (achterstallen) van het overlevingspensioen werknemer werd dus integraal gebruikt om het teveel betaalde supplement minimum te compenseren.

1. Oproep om computerprogramma's aan te passen zodat de onderlinge invloed op elkaar van twee pensioenen die beide door de FPD berekend en betaald worden onmiddellijk berekend wordt

Wij hadden ook al in andere gelijkaardige klachten kunnen vaststellen dat de aanpassingen aan de overheidspensioenen niet automatisch geïmplementeerd of geprogrammeerd zijn in het systeem van de “unieke” betaling.

Met andere woorden, een eenvoudige verhoging in het stelsel van het werknemers- en/of het zelfstandige pensioen die een directe, in dit geval evenredige, vermindering inhoudt van het andere stelsel, zijnde het overheidspensioen, wordt niet automatisch in één en dezelfde betaling toegepast.

De verminderingen van het overheidspensioen kunnen pas uitgevoerd worden na een

¹ De problematiek van de cumulatie van een overlevingspensioen werknemer met een overheidspensioen waar een supplement minimum inbegrepen is, hebben wij uitvoerig besproken in ons JV 2006, p. 52.

² De dienst “conformiteit rechten”.

toekenningsbeslissing van de FPD- toekenningsdiensten afdeling overheidspensioenen. Dit is een, op zijn zachts uitgedrukt, zeer omslachtige werkwijze om de betaling van het overheidspensioen aan te passen aan de verhoging van het werknemerspensioen. Uiteraard met die bedenking dat de verhoging van het werknemerspensioen hier enkel te wijten is aan de verhoging van het minimumpensioen in het werknemersstelsel. Deze werkwijze lijkt wel de processie van Echternach.

Ter vergelijking, de FPD past de cumulatiebepalingen tussen de werknemers en de zelfstandige pensioenen wel rechtstreeks en automatisch toe. Verhoogt bijvoorbeeld het rustpensioen zelfstandige dan zal automatisch in een en dezelfde betaling het overlevingspensioen werknemer (kunnen³) aangepast worden. Er hoeven geen nieuwe beslissingen genomen te worden, omdat de cumulatiebeslissing al eerder genomen werd.

Bovendien beschikt de FPD over alle gegevens om het pensioen correct te berekenen en uit te betalen. Het is uiteraard niet de fout van de gepensioneerde dat de programmatie niet onmiddellijk een correcte berekening en betaling toelaat terwijl deze verwachting wel leeft in hoofde van de gepensioneerde.

De unieke betaling is daarenboven reeds ingevoerd sinds 1 januari 2019.

Merk daarenboven nog op dat indien het terug te vorderen bedrag te gering is, artikel 59 § 4, van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977 toegepast wordt, zonder dat hiervoor een aanvraag dient te gebeuren. Deze bepaling stelt dat geen terugbetaling wordt gevorderd van sommen die inzake pensioenen onverschuldigd werden uitbetaald en waarvan het totale bedrag 75 euro niet overschrijdt. Dit bedrag wordt jaarlijks op 1 januari aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen. In 2020 werd dit bedrag vastgesteld op 100,94 euro.

Uit de schriftelijke vraag van 22 januari 2013 aan de Minister van Pensioenen⁴ lezen we in het antwoord van de destijds PDOS dat deze problematiek toen ook al gekend was. Wij citeren:

“In 2012 waren er 13.643 gepensioneerden van wie het onverschuldigd pensioenbedrag in dit kader niet werd teruggevorderd.

De bedragen die niet teruggevorderd worden zijn meestal zeer kleine bedragen van maximaal enkele euro's. Deze schulden ontstaan hoofdzakelijk ingevolge de aanpassing van het werknemers- of zelfstandigenpensioen van betrokkene buiten index, hetgeen een invloed kan hebben op de cumulatie van het rustpensioen met het overlevingspensioen of op het gewaarborgd minimumpensioen.”

Uiteindelijk betekent dit dat, hoe langer de FPD met de correcte betaling wacht (in casu gebeurde de terugvordering hier buiten de normale verjaringstermijn van 6 maanden), des te meer kans er is dat de terugvordering ook effectief uitgevoerd wordt.

Tenslotte, voor de heer Van Voeren die geconfronteerd werd/wordt (en ook voor andere gepensioneerden in dezelfde situatie) met deze problematiek, lijkt zijn “unieke” betaling niet echt juist te zijn.

Mijnheer Van Voeren ervaart dit immers als volgt: zijn pensioenbedrag verhoogt met 32,09 euro, maar achteraf blijkt dat de verhoging moet teruggedraaid worden en er bovendien een terugbetaling moet plaats vinden. Dit leidt er toe dat telkens er een verhoging van het pensioenbedrag zal zijn, betrokkene in de onwetendheid zal zijn of deze verhoging wel bestendig zal zijn.

Voor deze mensen draagt deze werkwijze dus bij tot grote onzekerheid over het aan hen betaalde pensioen.

Vandaar dat wij in een eerste bemiddeling gevraagd hebben of, gelet op het feit dat de FPD zowel het rustpensioen ambtenaar als het overlevingspensioen werknemer berekent evenals gelet op de unieke betaling, het in dergelijke dossiers niet aangewezen zou zijn dat de onderlinge invloed van twee pensioenen, die door eenzelfde instelling berekend en bovendien tezamen uitbetaald worden, onmiddellijk en gelijktijdig toegepast zou worden. En wij vroegen aan de FPD dat, indien er niet onmiddellijk en gelijktijdig een correcte berekening en betaling van het totaalpensioenbedrag plaats vindt, dit door een ruime interpretatie van het concept administratieve fout⁵ als dusdanig zou kunnen gekwalificeerd worden. Dit zou dan betekenen dat de FPD de betaling pas kan terugvorderen de maand

3 Het bedrag van het overlevingspensioen in dezelfde of een andere sector kan afhankelijk zijn van de som van de rustpensioenen.

4 Schriftelijke vraag nr. 5-7866 van Inge Faes (N-VA) d.d. 22 januari 2013 aan de vice-eersteminister en minister van Pensioenen.

5 Toepassing van artikel 17 van het handvest van de sociaal verzekerde in plaats van artikel 59 (zie ook hoger punt 1).

volgens op de toekenningsbeslissing. De toepassing van dit artikel zou immers door de gepensioneerde ervaren worden als een teken en/of herstel van vertrouwen in zijn administratie.

Immers de Ombudsdienst Pensioenen gaat op zoek naar alle redelijk te verantwoorden argumenten om het verzoek van betrokkene te verdedigen.

Merk wel op dat nadat de Ombudsdienst Pensioenen de tegenargumenten van de pensioendienst gekregen heeft, hij zich plaatst tussen beide partijen (klager en pensioendienst) en hij dan bij de beoordeling over de gegrondheid rekening houdt met de argumenten van beiden. Bij de beoordeling van de gegrondheid neemt de Ombudsdienst Pensioenen een onpartijdige positie in.

Op onze vraag met betrekking tot de toegepaste verjaringstermijn van 6 maanden antwoordde de FPD ons dat hij niet zo ver wou gaan om te spreken van een administratieve fout.

De FPD maakt toepassing van artikel 59 van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977 dat toelaat ten onrechte uitbetaalde bedragen (in het kader van de wijziging van het minimumpensioen overheid) aan te passen met terugwerkende kracht.

Deze stelling is verdedigbaar. Zeker gelet op de huidige figuratie van de computerprogrammatie bij de FPD.

De Ombudsman Pensioenen roept bijgevolg de FPD op zijn computerprogramma's in dergelijke gevallen aan te passen zodat de onderlinge invloed op elkaar van twee pensioenen die beide door de FPD berekend en betaald worden onmiddellijk onderzocht wordt zodat het totaal bedrag van beide pensioenen onmiddellijk en gelijktijdig correct uitbetaald wordt. Hiervoor is wel vereist dat verhogingen van de minimumpensioenen tijdig gepubliceerd worden.

2. Aanbeveling om het verschil in wetgeving tussen werknemers- en ambtenarenpensioenen betreffende de wijze waarop de door de gepensioneerde terug te betalen bedragen kunnen gecompenseerd worden met pensioenbedragen die door de pensioendienst met terugwerkende kracht uitbetaald worden te harmoniseren.

De FPD toekenningsdiensten sector werknemers nam op 16 maart 2020 een nieuwe beslissing inzake overlevingspensioen werknemer. Het overlevingspensioen werknemer diende zoals eerder al aangehaald gevoelig verhoogd te worden. Vanaf 1 juli 2015 werd het recht verhoogd naar een bruto maandelijks pensioenbedrag van 94,79 naar 739,52 euro.

Deze beslissing was de trigger voor een herziening van het supplement minimum overheid. Dit diende immers in evenredigheid verminderd te worden (zie ook hoger).

De verhoging van het overlevingspensioen werknemer (= achterstallen) werd gecompenseerd door de vermindering van het supplement minimum.

Er bleven wel nog achterstallen in de regeling van het vakantiegeld werknemer (voor de maanden mei 2016, 2017, 2018 en 2019). Bijkomend waren er maandelijks nog uiterst kleine achterstallen inzake overlevingspensioen werknemer⁶.

Als gevolg van deze nieuwe beslissingen en de daaruit voortvloeiende achterstallen liet de FPD aan de heer Van Voeren het volgende weten:

SCHULDEN EN SALDI

Afz.: FPD, Zuidertoren, Europaesplanade 1, 1060 Brussel

Gratis telefoonnummer: 1765
Code van 4 cijfers: 78 30

Website: www.sfd.fgov.be

⁶ Ongeveer 3 euro per maand, en zo goed als integraal te wijten aan de berekeningsregels.

Uw dossier op: www.mypension.be

Ons kenmerk	Uw kenmerk	Uw bericht van	Datum	Bijlagen
			26/03/2020	

Uw pensioenschuld van 128,37 EUR, u betekend op 26/03/2020.
De achterstallen na de herziening van het vakantiegeld (VG) en het overlevingspensioen werknemer (OPW) gecumuleerd met het rustpensioen Openbaar Bestuur (RPO O) vanaf 01/07/2015.
Uw verzoek om kwijtschelding van 08/04/2020.

Geachte heer,

De initiële schuld van 128,37 EUR werd aan u betekend op 26/03/2020.

Op 22/04/2020 wordt uw vakantiegeld en uw rust- en overlevingspensioen vanaf 01/07/2015 herzien.

Dit resulteert in een achterstallig positief saldo van 1 936,32 EUR.

Deze achterstallen worden in mindering gebracht op uw openstaande schuld en er wordt u nog een saldo van 1 807,95 EUR uitbetaald.

U heeft geen schuld meer bij de Federale Pensioendienst.

Wij beschouwen hiermee uw dossier als afgehandeld.

Hoogachtend,
Voor de administrateur-generaal,

Deze achterstallen werden uitbetaald. Doch de eerder betekende schuld van 128,37 euro inzake het supplement (in toepassing van de zesmaandelijke verjaringstermijn) was blijven bestaan en werd integraal ingehouden op de beschikbare achterstallen (grotendeels inzake vakantiegeld). De resterende achterstallen van 1.807,95 euro (zie ook hieronder punt 3) werden hem uitbetaald.

Dat de schuld van 128,37 euro (ingevolge de toepassing van een terugvorderingsbeslissing waarbij een verjaringstermijn van 6 maanden werd toegepast) aan 10 % kan ingehouden worden op de reguliere toekomstige maandelijkse pensioenbetalingen is voor ons duidelijk.

Immers artikel 1410 § 4 Gerechtelijk Wetboek bepaalt wel dat de ten onrechte uitbetaalde bedragen kunnen teruggevorderd worden ten belope van 10 % van iedere latere prestatie die aan de gepensioneerde wordt uitbetaald.

Het lijkt ons eigenaardig dat de schuld (128,37 euro) hier gerecupereerd wordt op de later ontstane achterstallen vakantiegeld die buiten de periode van de schuld liggen zonder dat dit aan betrokkene betekend werd.

Immers artikel 1410 § 4 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat wanneer een voordeel (hier pensioen) *met terugwerkende kracht wordt uitbetaald* (dit is het geval gezien het overlevingspensioen in het stelsel van de werknemers niet correct betaald was in het verleden) de *“vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen van de vroegere prestaties die niet samen met gezegde voordelen mogen genoten worden”* kunnen afgehouden worden van de bestaande schuld (schuldcompensatie genaamd).

Wij vroegen aan de FPD in een tweede bemiddeling bijkomende inlichtingen ter zake.

De FPD antwoordde: “Het te veel ontvangen is inderdaad volledig afgehouden op het saldo van 22/04/2020. Maar het is niet helemaal correct om te spreken over een schuldcompensatie. De schuld is namelijk betekend en dat betekent dat er 10% mag worden ingevorderd op de betalingen. Ook op een saldo mag 10% worden teruggevorderd. Het bedrag van het saldo bedroeg 1.936,32 euro. De ingevorderde schuld bedroeg 128,37 €.

Voor schuldcompensaties moet er ook onderscheid gemaakt worden tussen stelsel werknemer/

zelfstandigen en de ambtenaren. Voor ambtenarenpensioenen is nog steeds artikel 59 van de programmawet van 24/12/1976 van toepassing. De passage die in het schuin is aangeduid, laat het toe om, voor de ambtenarenpensioenen, ten onrechte uitbetaalde bedragen volledig terug te vorderen op vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen.

“Art. 59 § 1 De sommen die inzake pensioenen ten onrechte uitbetaald werden door de in artikel 58 vermelde machten en organismen, blijven verworven door hen die ze hebben ontvangen, als de terugbetaling niet gevraagd werd binnen een termijn van zes maanden te rekenen vanaf de eerste dag van de maand gedurende welke de uitbetaling is geschied.

In afwijking van het eerste lid kunnen de ten onrechte uitbetaalde bedragen waarvan de terugbetaling niet gevorderd werd binnen de in het eerste lid of in § 2 van dit artikel vastgestelde termijn, evenwel ten voordele van de schuldeiser afgehouden worden van de vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen die inzake pensioenen verschuldigd zijn door die machten en organismen evenals van de vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen die verschuldigd zijn door de organismen bedoeld in artikel 1410 § 4, eerste lid, van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek.

De afhouding is beperkt tot de op de datum van de afgifte van de in artikel 60 voorziene opvordering vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen. Zij gebeurt op schriftelijke aanvraag van de schuldeiser aan de schuldenaar van de voormelde bedragen. Zij wordt door middel van een ter post aangetekende brief betekend door de schuldeiser aan de persoon die de ten onrechte uitbetaalde bedragen ontvangen heeft.

De terugvordering mag in geen enkel geval betrekking hebben op bedragen die ten onrechte uitbetaald werden meer dan tien jaar vóór de eerste januari van het jaar dat volgt op de datum van de afgifte van de in artikel 60 voorziene opvordering. (...)

§ 4. Geen terugbetaling wordt gevorderd van sommen die inzake pensioenen onverschuldigd werden uitbetaald en waarvan het totale bedrag (75 EUR) niet overschrijdt. Het in het eerste lid bepaalde bedrag is gekoppeld aan het op 1 januari 2003 toepasselijk indexcijfer van de consumptieprijzen. Het wordt jaarlijks op 1 januari aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen op dezelfde wijze als de rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist. (...)

Art. 60. Benevens de stuitingsdaden waarin het Burgerlijk Wetboek, voorziet, wordt de verjaring gestuit door een opvordering, aan de schuldenaar betekend door middel van en ter post aangetekende brief met vermelding van :

1° het nieuwe jaarlijkse brutobedrag;

2° de bepalingen in strijd waarmee de betalingen werden gedaan.

Te rekenen vanaf de afgifte van de aangetekende brief kan de terugvordering gedurende vijf jaar worden vervolgd.”

De interpretatie van de FPD strookt ons inziens niet met het 2de lid. Met het 2de lid wordt immers bedoeld “de ten onrechte uitbetaalde bedragen waarvan de terugbetaling NIET gevorderd werd binnen de zes maanden (of drie jaar in geval van toepassing van §2)”. De sommen die reeds teruggevorderd werden met toepassing van een verjaringstermijn van 6 maanden vallen hier dus niet onder, het gaat o.i. dus enkel over een verjaarde schuld.

En bovendien mag de invordering niet zomaar gebeuren, immers: “De afhouding is beperkt tot de op de datum van de afgifte van de in artikel 60 voorziene opvordering vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen. Zij gebeurt op schriftelijke aanvraag van de schuldeiser aan de schuldenaar van de voormelde bedragen. Zij wordt door middel van een ter post aangetekende brief betekend door de schuldeiser aan de persoon die de ten onrechte uitbetaalde bedragen ontvangen heeft.”

De heer Van Voeren heeft geen aangetekende brief ontvangen waarin hem gemeld werd dat de buiten de verjaringstermijn van 6 maanden gelegen schuld, met name de verjaarde schuld voor de maanden juli tot en met september 2019, toch nog zou gerecupereerd worden door deze in te houden op de ontstane achterstallen.

In de oorspronkelijke beslissing inzake terugvordering werd daarentegen enkel vermeld dat de

zesmaandelijkse verjaringstermijn zoals verwoord in artikel 59 van de programmawet van 24 december 1976 zal toegepast worden.

We lieten dan ook aan de FPD weten dat de verjaarde schuld voor de maanden juli tot en met september 2019 ons inziens ten onrechte werd ingevorderd.

Immers ons gedetailleerd onderzoek van de berekening van de achterstallige bedragen en het saldo van 1.807,95 euro deed ons vaststellen dat de FPD ook de verjaarde schuld gerecupereerd had op de ontstane achterstallen.

De FPD antwoordde ons dat dit inderdaad het geval was geweest, de verjaarde schuld werd ten onrechte ingehouden. De FPD betaalde de ingehouden bedragen, zijnde 83,94 euro, aan betrokkene terug.

Wat betreft de inhouding van het teruggevorderde pensioenbedrag ingevolge de toepassing van de verjaringstermijn van 6 maanden op de later ontstane achterstallen (met terugwerkende kracht uitbetaald pensioenbedrag) hebben wij de volgende bedenkingen.

De FPD stelt dat ingevolge artikel 1410 van het Gerechtelijk Wetboek 10 % mag afgehouden worden op de toekomstige betalingen en dus ook op deze achterstallen zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op dezelfde periode als deze waarvoor de terugvordering plaats vond.

Hier rijst de vraag of dit de juiste interpretatie is van artikel 1410 § 4 Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de ten onrechte uitbetaalde bedragen kunnen teruggevorderd worden ten belope van 10 % van iedere latere prestatie die aan de gepensioneerde wordt uitbetaald.

Daarenboven bepaalt artikel 1410 § 4 Gerechtelijk Wetboek wanneer een voordeel (hier pensioen) *met terugwerkende kracht wordt uitbetaald* (dit is het geval gezien het overlevingspensioen in het stelsel van de werknemers niet correct betaald was in het verleden) kunnen de *“vervallen en nog niet uitbetaalde bedragen van de vroegere prestaties die niet samen met gezegde voordelen mogen genoten worden”* afgehouden worden van de bestaande schuld (schuldcompensatie genaamd).

In een brief die aan betrokkene verstuurd werd stond vermeld dat de invordering van de schuld uitgesteld wordt indien de aanvraag om kwijtschelding ingezonden wordt binnen de maand volgend op de schuldbetekening.

De interpretatie van de FPD in combinatie met hogergenoemde zin leidt tot problemen.

Immers mevrouw Van Voeren vraagt voor haar vader de kwijtschelding aan op 8 april 2020 binnen de maand volgend op de aangetekende zending.

De FPD heeft reeds alvorens het achterstallig bedrag uit te betalen hierop onmiddellijk de schuld vermindert.

Een aanvraag tot kwijtschelding van schuld ingesteld binnen de maand kan dan ook geen schorsing meer te weeg brengen.

De FPD antwoordde ons enkel dat haar aanvraag tot kwijtschelding van schuld nog zou onderzocht worden.

Gezien het verschil in tijdsduur waarin de schuld teruggevorderd wordt tussen de interpretatie van de FPD en onze interpretatie maar één maand bedroeg en gelet op het geringe bedrag waarover het gaat, hebben wij hierin niet verder bemiddeld. Immers eens het resultaat van de bemiddeling bekend zou zijn, zou het verschil in tijdsduur reeds verstreken zijn.

Doch de Ombudsman Pensioenen stelt vast dat de wetgeving die de wijze bepaalt waarop de door de gepensioneerde terug te betalen bedragen kunnen gecompenseerd worden met pensioenbedragen die door de pensioendienst met terugwerkende kracht uitbetaald worden verschilt tussen werknemers- en ambtenarenpensioenen. De Ombudsman Pensioenen beveelt dan ook de wetgever aan de wetgeving op dit punt te harmoniseren.

Het betreft hier artikel 59 van de programmawet van 24 december 1976 dat enkel van toepassing is

op overheidspensioenen en toelaat een grotere compensatie door te voeren van de schuld van een gepensioneerde op later ontstane achterstallige betalingen in vergelijking met artikel 1410 Gerechtelijk Wetboek.